І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь... — Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 139 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 22-го ЛИПНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, JULY 22, 1975 No. 139 VOL. LXXXII.

Приготовляють демонстрацію на роверах в обороні В. Мороза

Комітет Оборони Валентина Мороза в Клівленді — як уже коротко інформовано — заплянував оригінальну демонстрацію на роверах в Клівленді та околиці, щоб в той спосіб звернути увагу та здобути симпатії населення до акції в обороні Валентина Мороза та інших українських політв'язнів у Совєтському Союзі. В середу, 9-го липня, в цій справі Комітет відбув чергові наради, на яких був приявний вже кореспондент місцевої газети „Парма Сан Пост". Також усі інші місцеві газети, радіо і телебачення заповіли, що вони звітуватимуть про перебіг демонстрації, яка відбудеться в суботу, 2-го серпня та почнеться о год. 2-ій по полудні перед будинком Міської Ради Парми (Парма Сити Гол Ридж — Риджвуд Ровдс) та опісля продовжуватиметься вулицями міста і околиць. На фото — група молодих роверистів, що візьме участь в демонстрації.

„Союз" приземлився, „Аполлон" продовжує свій полет в космосі

Гюстон/Караганда. — Кілька хвилин перед 7-ою год. рано у понеділок, 21-го липня, совєтський космічний корабель „Союз", який від четверга, 17 липня, до суботи 19-го липня, відбував спільний полет із американським кораблем „Аполлоном", приземлився недалеко від Караганди у Казахстані. Совєтські космонавти, підполковник Алексєй Леонов і Валерій Кубасов, вийшли із свого корабля кілька хвилин після приземлення і виглядали в доброму фізичному стані. Приземлення „Союзу" було передаване на телебаченні майже у всіх країнах світу, що становить відхилення від попередньої практики, бо досі всі запуски і приземлення совєтських космічних кораблів були задержані в таємниці аж до їхнього успішного завершення. Тим часом, американський космічний корабель „Аполлон" з залогою яка складається із генерала Томаса Стаффорда, Доналда Слейтона і Венса Бренда, продовжує свій полет в космосі і має осісти на Тихому океані в четвер, 24 липня, десь коло 340 миль від Гаваїв. У міжчасі американські астронавти мають перевести ще ряд важливих дослідів.

Космічні кораблі „Аполлон" і „Союз", як відомо, сполучилися у четвер, 17 липня вполудне, а кілька годин пізніше американські астронавти Стаффорд і Слейтон перейшли до „Союзу", де відбулася виміна дарунками, прапорцями і спільна вечеря. Під час дводенного сполучення космічних кораблів, що було першим таким міжнародним досягненням у космосі, відбулося кілька таких взаємних відвідин обома залогами.

У п'ятницю, 18 липня, космонавт Кубасов перевів коротку „мандрівку" по Совєтському Союзі, а астронавт Бренд перевів подібну „мандрівку" по ЗСА, тобто, вони мали описати для глядачів і слухачів на Землі, що космонавти і астронавти бачили в той час із космосу, але ці „мандрівки" не були дуже успішні, бо хмари заступали вид. Того самого дня, тобто в п'ятницю, астронавт Стаффорд і космонавт Леонов перевели півгодинну пресову конференцію із кореспондентами в Москві і Гюстоні. Під час конференції космонавт Леонов заявив, що спільний полет був уможливлений політикою „відпруження" між СССР і ЗСА та висловив надію, що цей полет дасть почин дальшим спільним дослідам космосу. Подібно говорив астронавт Стаффорд, висловлюючи переконання, що вони розпочали „нову добу в історії людства". Стаффорд і Леонов закликали до миру і співпраці на Землі для добра майбутніх поколінь. У п'ятницю, 18-го липня, залоги розпрощалися десь коло 5-ої год. вечора і повернулися до своїх космічних кораблів.

У суботу, 19 липня, кілька хвилин після 8-ої год. рано, космічні кораблі розлучилися, щоб перевести спільний експеримент. „Аполлон" перевів маневр, щоб частинно заслонити Сонце, а залога „Союзу" тоді фотографувала це штучне „затміння Сонця". Крім того обидві залоги перевели експеримент, який мав на меті дослідити, чи на висоті 140 миль над Землею існує бодай трохи повітря, але цей експеримент не був цілком успішним. Опісля „Аполлон" і „Союз" знову сполучилися на короткий час, але залоги вже не відвідували одна одну. Остаточне розлучення космічних кораблів відбулося о год. 11:28 перед пол. Тоді кораблі віддалилися від себе і перейшли в інакші орбіти. Залога „Союзу" почала приготовлятися до приземлення, а американські астронавти зразу почали ряд експериментів.

Ще в суботу, 19-го липня, астронавти почали досліджувати ультрафіолетні промені, видані далековіддаленими зорями та плянетою Юпітер. Протягом кількох наступних днів залога Аполлона" має перевести досліди щодо впливу стану невагомости на живі клітини, стаpатимуться випродукувати малі кількості кришталю, фотографуватимуть поверхню Землі, як також Сонце та зорі. Крім того переведуть досліди над кількома рибами які перебувають з ними в космічному кораблі

„Аполлон" має осісти на Тихому океані о год. 5:18 вечором в четвер, 24 липня. Ця подія також має бути передавана на телебаченні майже в усіх країнах світу. Як відомо, на початку 1980-их років мають відбутися дальші спільні полети американських астронавтів і совєтських космонавтів.

„Дніпро" знову лає „буржуазних націоналістів"

Київ. — У журналі „Дніпро" за липень, ч. 7-ме, в рубриці „Література і життя", поміщено статтю Віталія Дончика п.н. „Правда не з-доганна, в якій він атакує організації, радіовисильні, установи і поодиноких літературознавців, письменників, політичних діячів та есеїстів в діяспорі.

Автор приховує свої наміри, започатковуючи статтю клясифікацією півстолітнього шляху совєтської літератури, починаючи від Жовтневої революції, як „невід'ємної частини багатонаціональної літератури, для якої характерні висока ідейність, партійність і народність, глибокий гуманізм, художня яскравість і неповторність". Він підкреслює, що значення совєтської літератури — це не тільки здобуток для читача внутрі СССР, але, що видно „її зростаючий вплив на світовий естетичний рух" та що вона здобула „міжнародний авторитет". Автор пише, що совєтською літературою цікавляться за кордоном, про неї дискутують, її перекладають, вона здобуває чим раз ширший відгомін і вона мовляв, стає відомою багатьом мільйонам людей у світі.

Написавши на двох сторінках про розвій совєтської літератури і про її приятелів, Дончук далі раптово аж вісім сторінок записав лайкою її „ворогів". Він лає радіостанції: „Свобода", „Голос Америки", „Вільна Европа" „Німецька Хвиля", „БІ-БІ-СІ" та інші, мовляв, вони не тільки ведуть підривну антикомуністичну роботу внутрі своїх країн, але „стараються затуманити голови в соціялістичних країнах". Автор статті пише, що існують не лиш старі, — але й творяться нові центри, дослідницькі інститути, корпорації, агентства, фінансовані Центральною Розвідчою Агенцією, Східньоевропейським фондом і різними приватними фондами в ЗСА, як: Форда, Рокефелера, Карнеджі та інші. На його думку в ЗСА існує півтораста науково-дослідних установ, що займаються вивченням Совєтського Союзу. В західній Німеччині, у рамках „Остфоршунг" або „Совєтфоршунг", до якого належить понад 100 різних інститутів та установ, зокрема дослідницький центр — Дюсельдорфський інститут. Мета цих інститутів авторові ясна: „дискредитувати, й паплюжити матеріяльні й духовні здобутки соціялізму, марксистсько-ленінську філософію, науку, культуру, літературу і мистецтво". Тут він цитує слова одного із американських антикомуністів Р. Міллера, який написав, що „Американцям необхідне знання комунізму, щоб ефективно боротися проти нього".

Віталій Дончик не забуває про УПА і ОУН, клясифікуючи їх, як „недобитків з бандитських УПА і ОУН, нині платних аґентів розвідок імперіялістичних держав і співробітників з фашистськими горлорізами", які у відчуванні страху перед „зростаючою силою і впливом марксистсько-ленінської ідеології на уми людей в світі, окопавшись в ЗСА, Англії, ФНР, Канаді, Франції та інших країнах виливають звідти свою жовчу злість на соціялістичні завоювання радянського народу, зокрема, досягнення Радянської України в економіці, науці, літературі і мистецтві".

В дальшому автор лає „буржуазних літературознавців, які намагаються очорнити совєтську літературу і знецінити успіхи совєтських мистців". Він називає жур-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Президія СКВУ інформує й перестерігає Европейську Конференцію щодо державних кордонів та людських прав

Торонто (ІС СКВУ) — Президія Секретаріяту Світового Конґресу Вільних Українців звернулася окремим меморіялом до Президії Европейської Конференції для справ безпеки і співпраці, заключна сесія якої повинна відбутися під кінець липня ц.р. в Гельсінках, Финляндія, перестерігаючи перед затвердженням теперішнього територіяльного стану в Східній Европі, встановленого і вдержуваного насильством, та інформуючи Конференцію про бруталне заперечування Совєтським Союзом людських прав на окупованих ним територіях. У меморіялі СКВУ дослівно сказано:

МЕМОРІЯЛ СКВУ

Европейська Конференція для справ безпеки і співпраці, в якій беруть участь представники як східньо-европейських, так і західньо-европейських держав, — це позитивна спроба зменшити напруження й поліпшити взаємовідношення на цьому континенті. Президія Світового Конґресу Вільних Українців, яка репрезентує більше як два мільйони українців у діяспорі, дуже зацікавлена в тому, щоб напруження між Сходом і Заходом було зменшене і вітає ініціятиву, що її проявила Конференція.

Все ж таки, обставини в декількох східньо-европейських країнах, які становлять перешкоди для дійсної співпраці в Европі, не стали предметом повної та об'єктивної дискусії на Конференції. З тієї причини, Президія Світового Конґресу Вільних Українців бажає представити всім учасникам Конференції такі справи:

1. Жадна з націй, які тепер находяться в межах СССР — наприклад Білорусь, Естонія, Латвія, Литва, Україна — не є репрезентована на Конференції як суверенна держава. Ці нації приєднано до Совєтського Союзу внаслідок мілітарної окупації впродовж і після 1-ої та ІІ-ої світових воєн. Уряд СССР, який претендує на те, що він репрезентує ці нації, ніколи не дав їм змоги свобідно визначити свій політичний статус. Цим народам відмовляється засадничих особистих та національних прав; їхні мови й культури піддані насильній русифікації; їхні економічні ресурси використовує російська центральна влада.

Тому, що політичні та територіяльні зміни, які наступили внаслідок Другої світової війни ніколи не були затверджені кінцевою мирною конференцією, теперішня Конференція не повинна присвоїти собі авторитет схвалити існуючий стан. Всякі рішення щодо кордонів та політичної суверенности слід приймати на підставі Універсальної Декларації Прав Людини та договорів ООН про громадянські та соціяльні та економічні і культурні права. Зокрема націям, насильно приєднаним до СССР, слід признати право визначити своє політичне майбутнє на основі повної суверенности та національної самостійности.

2. Багатьох громадян СССР арештовано й суджено за те, що вони домагалися вільного користування правами, що їх гарантують як совєтська конституція, так і вищезгадані договори ООН. Підсудним переважно визначувано довгі терміни у в'язницях, концтаборах або психіятричних заведеннях, де їх піддано постійному переслідуванню й знущанню. На нарадах у Гельсінках в справі теперішньої Конференції ствeрджено особливу важливість того, щоб Конференція визнала засаду „шанування прав людини й основних свобід, включаючи сюди свободу думки, сумління, релігії або вірування." Визнання цієї засади буде даремним аж доки уряд СССР не прийме зобов'язання додержуватися її на ділі.

3. Громадяни СССР не мають наразі можливости подорожувати й еміґрувати на власне бажання. Щоб сприяти контактові й співпраці між Сходом і Заходом, ці права слід надати всім громадянам СССР без жадних обмежень. Слід подбати особливо про уможливлення родинних відвідин та з'єднання родин.

4. Крім людських контактів, вільний обмін інформацій має вирішальне значення для встановлення кращих взаємовідносин між державами Европи. Уряд СССР повинен усунути обмеження, що їх він тепер кладе на імпортування й розповсюдження книжок, газет, журналів, фільмів, радіо- і телепрограм із західніх країн, як також обмеження щодо акредитування й вільного порушування західніх журналістів в СССР.

Уважаємо усунення цих перешкод конечним для встановлення дійсної співпраці й безпеки в Европі.

∵

Копії цього меморіялу розіслано до канадських амбасад таких країн-учасників конференції: Австрія, Бельгія, Ватикан, Великобританія, Голандія, Греція, Данія, Еспанія, З'єднані Стейти Америки, Ірляндія, Ісляндія, Італія, Канада, Кипр Люксембурґ, Мальта, Норвеґія, Португалія, Туреччина, Федеральна Республіка Німеччини, Фінляндія, Франція, Швайцарія та Швеція. У супровідному листі Президія СКВУ прохає дипломатичні чинники довести меморіял до відома своїх урядів та постаратися про те, щоб їхні делеґації підтримали становище Президії СКВУ на Конференції.

Президія СКВУ також звернулася до українських центральних репрезентацій з проханням виготовити подібні меморіяли до своїх урядів.

Сенатор Персі закликає американців підтримати змагання поневолених народів

Вашінгтон. В понеділок, 14-го липня ц. р., сенатор Чарлз Г. Персі, республіканець з Іллінойс, з нагоди сімнадцятої річниці Тижня Поневолених Націй, виголосив в Сенаті ЗСА промову, в якій він, між іншим, наголошує потребу допомоги американського народу змаганням поневолених народів за індивідуальну волю і національну незалежність. „Відзначення сімнадцятої річниці Тижня Поневолених Націй, — говорив сенатор Персі, — дає американському народові добру нагоду підтвердити нашу рішучу поставу до справ оборони усіх поневолених, які змагаються за людські права і свою національну незалежність. В багатьох частинах світу людські права, право на самовизначення, право вислову, право на еміґрацію, та інші права потоптані. Відповідальністю Америки у цьому відношенні є рішучо виступити в обороні цих прав і ніколи не оправдувати їхніх порушників". Переходячи до закордонної політики ЗСА, сенатор Персі відмітив, що „закордонна політика ЗСА постійно робить нагoлос на зменшення міжнародного напруження; вона повинна включати оборону людських прав поза кордони Америки. Ми повинні максимально використовувати нагоду у наших міжнародних зв'язках для сприяння обміну людьми й ідеями. В тому самому часі, ми повинні продовжувати пересилати голоси волі безпосередньо до тих які не мають доступу до нецензурованих вісток. Піддержуючи працю радіостанцій „Вільна Европа" і „Свобода", ми можемо донести до відома тим людям, що наша турбота за їхні права не зменшилась".

Сенатор Персі відмітив, що престиж Америки, як речника оборони людських прав і оборонця людської волі, все ще сильний у світі. „Але навіть у часі, коли багатьом мільйонам людей відмовляється свободи, я зберігаю мою сильну віру в кінцеву перемогу свободи і справедливости" — сказав сенатор Персі.

ВАЛЕНТИН МОРОЗ В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ

Видавництво „Славута" в Едмонтоні готує до друку збірку поезій, присвячених нескореному Валентинові Морозові. Уже зібрано твори десяти авторів. Побажано, щоб усі поети, що написали щось про В. Мороза, незабаром звернулися до видавництва. До книжки додано вступну статтю „Валентин Мороз в українській поезії" д-ра Яра Славутича, професора Альбертського університету.

Відбулися похорони професора д-ра Миколи Чубатого

Гемптонбурґ, Н.И. — В суботу 19 липня в полудневих годинах тут на Українському католицькому цвинтарі св. Духа Стемфордської дієцезії покладено на вічний спочинок тлінні останки св.п. професора д-ра Миколи Чубатого, історика і вченого, піонера на полі історії українського права, автора праці „Історія християнства на Русі-Україні", що її йому не пощастило закінчити. Похоронного обряду на цвинтарі довершив єпископ Стемфордської дієцезії Владика Йосиф Шмондюк у співслуженні священиків о. О. Панасюка, о. В. Федаша, о. Р. Білецького, о. П. Чавса. Над могилою промовляв від імени мирянського руху за патріярхат ред. В. Качмар, який розповів про ролю св.п. проф. М. Чубатого як активного пропаґатора і оборонця ідеї Київсько-галицького патріярхату Української Католицької Церкви. На закінчення промови ред. Качмар поклав на домовину грудку землі з України, служінню якій Покійний присвятив усе своє життя. Після похорону в недалекому містечку Ґошен відбулася традиційна тризна з участю Владики Йосифа, священиків, дружини Покійного пані Ярослави, рідні, приятелів та знайомих.

Похоронний обряд на цвинтарі попередили панахиди і Служба Божа у Рамсей, Ню Джерзі, місцевості, де проживав св.п. проф. Микола Чубатий. Парастаси відправлялися у похоронному заведенні в четвер 17 і в п'ятницю 18 липня. В четвер парастас відправляв Владика Йосиф Шмондюк в співслуженні оо. П. Чавса, О. Панасюка, В. Федаша. Після па-

(Закінчення на стор. 3-ій)

В Португалії відбуваються масові протикомуністичні демонстрації

Лісбона. — Покинувши коаліційний уряд на знак протесту проти політики військової хунти, яка займає прокомуністичні позиції, португальські соціялісти започаткували в країні серію масових протикомуністичних демонстрацій, завершенням яких була маніфестація у столиці в суботу 19 липня. Не зважаючи на активні протизаходи війська і акції комуністів, які доклали всіх зусиль, щоб не допустити до демонстрації у Лісбоні, тут на демонстрації зібралося не менше 70 тисяч осіб, які відверто засуджували політику військової хунти і вимагали для Португалії справжнього демократичного ладу. У той сам час комуністична протидемонстрація, скликана Центральним Комітетом Португальської Комуністичної Партії, притягнула не більше 4 тисячі осіб, що виявило релятивну слабість комуністичного руху в Португалії порівняно з соціял-демократами.

Військова хунта наказала військовим частинам зорганізувати на шляхах до Лісбони рогачки з метою припинити доїзд соціялістів до столиці. Такі ж рогачки і барикади виставили на дорогах комуністи і це привело до зударів з соціялістами. Упродовж минулого тижня сутички соціялістів з комуністами стали звичайним явищем, про чому в цілому ряді місцевостей населення поруйнувало приміщення Португальської компартії, вимагаючи усунення комуністів від уряду. Вимоги соціялістів зводяться до того, щоб військова хунта усунула прокомуністичного прем'єра Гонсальвеса і скасувала свій плян т.зв. прямої демократії у формі „народних комітетів".

Згідно з найновішими інформаціями, військова хунта, а точніше Висока Рада Революції, яка складається з 30-ти членів, вирішила не поступатися домаганням більшости населення Португалії, заявляючи, що буде продовжувати свою політику, спрямовану на введення в Португалії системи совєтського стилю „народної демократії".

Юґославська преса атакує А. Солженіцина

Беоґрад. — Несподівано юґославська преса приєдналася до позиції совєтської преси і преси інших сателітних країн, критично висловлюючися про писання російського письменника Александра Солженіцина. Коментуючи статтю Солженіцина у французькій газеті „Ле Монд", юґославська преса подала, що це є „маячіння" Солженіцина. Неґативні голоси на тему Солженіцина появилися у публікаціях окремих юґославських республік. Особливо критичною стаття П. Відмара, президента Академії Наук Словенії, яку опублікував орган юґославських комуністів „Борба" в Беоґраді і словенська преса. Знову ж загребський тижневик „Вєстнік" називає Солженіцина „лицарем холодної війни" і відмічує з признанням той факт, що президент Форд відмовився прийняти Солженіцина в Білому Домі, мовляв, він оцінив Солженіцина нижче „американської королеви бавовни на 1975 рік".

Єлена Сахарова одержала дозвіл на виїзд закордон на лікування

Москва. — Совєтський академік-дисидент Андрей Сахаров поінформував в суботу 19 липня, що совєтські чинники погодилися дати його дружині Єлені Боннер візу на виїзд до Італії на лікування хвороби очей. Як відомо, Єлена Сахарова-Боннер вже від довшого часу хворіє на очну недугу, яка грозить їй сліпотою, якщо не буде застосоване спеціяльне лікування. Від двох років вона просить совєтський уряд дати їй візу на виїзд до Італії на лікування в очного спеціяліста, але досі уряд відмовляв їй таку візу видати. В останнє відмовну відповідь Єлена Сахарова одержала на початку минулого тижня. Кілька днів пізніше її повідомлено, що візу вона одержить і могтиме поїхати на лікування за кордон. „Все це було повною несподіванкою. Я не можу навіть догадуватися про те, що вплинуло на зміну їхньої (тобто уряду) позиції", — заявив Андрей Сахаров закордонним кореспондентам.

У Москві відбувається міжнародний кінофестиваль

Москва. — Совєтська преса інформує, що в Москві у Кремлівському палаці з'їздів відбулося 10-го липня ц.р. урочисте відкриття міжнародного кінофестивалю, в якому беруть участь понад 1.300 режисерів, сценаристів, акторів, кінокритиків майже із ста країн світу. Учасників фестивалю офіційно вітали в Москві голова Держкіно СССР П. Т. Єрмаш, який прочитав також привітання від генерального секретаря ЦК КПСС Леоніда Брежнєва. Після московського огляду, кінофестивалі будуть повторені в Новосибірську, Києві, Сочі, Алма-Аті, Єревані та інших містах.

Похорони сл. п. Василя Шабатури

Піттсбурґ. — Як уже інформовано, 10 липня 1975 року, після короткої недуги, в місцевому шпиталі на Савт Сайді помер заслужений громадянин, суспільно-громадський діяч, довголітній керівник Української Народної Помочі, почесний предсідник цієї асекураційної організації бл. пам. Василь Шабатура.

Василь Шабатура народився в 1884 році, в селі Кривича, повіт Перемишляни, в Західній Україні. Молодим 23-ти літнім юнаком приїхав до Америки, постійно проживав в Піттсбурґу. Спершу працював простим робітником, потім кельнером в ресторані, а в 20-их роках був запрошений на пост касира в УНПомочі, в якій покійний опісля працював понад 50 років, в тому понад 20 років керував установою, як її головний предсідник.

Тлінні останки св. п. Василя Шабатури зі шпиталя

(Закінчення на стор 3-ій)

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Правда їм найбільше болить

На сторінках совєтського журналу „Международная жізнь" за липень опублікована стаття „В пошукуванні нової тактики". У статті говориться про те, що західні держави опрацьовують „нову тактику" щодо СССР, враховуючи закріплення у світі політики детанту і активного співробітництва між „державами з різним соціяльним ладом". Суть статті, однак, не в самій інформації про „зміну тактики" на Заході, а у тих побажаннях, що їх висловлює совєтський автор на тему взаємин між СССР і Заходом та як він уявляє собі розгортання „ідеологічної боротьби" СССР з капіталістично - буржуазним світом у новій дійсності.

Головну увагу в статті присвячується західнім радіостанціям, які передають програми до СССР і сателітних держав, як, наприклад: „Вільна Европа", „Свобода", „Голос Америки", „Голос Канади, „Німецька хвиля" тощо. У той сам час, коли совєтські радіопересилання, спрямовані у західні країни і в країни т. зв. „третього світу", ведуть відверту і неперебірливу кампанію проти „західнього імперіялізму", проповідуючи ліквідацію західньої демократії і перемогу системи „народної демократії", тобто совєтського тоталітаризму, — в згаданому журналі обвинувачується західні уряди, що вони досі не „достосували" радіопересилань до СССР до вимог детанту, тобто не перестали говорити та правдиво інформувати про невідрадні умови в СССР. У статті висловлено „жаль", що, мовляв, „ні уряд ЗСА... ні уряд ФРН (Західньої Німеччини)... ніразу не визнали за конечне поставити питання про розходження передач цих радіостанцій до соціялістичних країн з принципами політичних угод між ЗСА і ФРН з одного боку і соціялістичними країнами — з другого".

Відзначивши, що нібито в окремих західніх країнах помітний зворот у „правильному напрямку", тобто по лінії підтримки совєтської політики, журнал звертає увагу на те, що не припиняється діяльність антисовєтських „крайньоправих" і „реакційних" елементів, які використовують еміграційні групи, як наприклад, „українських націоналістів" і „сіоністів", а також дисидентів, як Солженіцин та інших. Совєтський журнал пропонує „відмежування" від Солженіцина „і йому подібних", бо мовляв, „підтримка таких людей приносить шкоду їх (ліберальних кіл Заходу) власній боротьбі проти німецьких, французьких, американських, англійських ультрареакціонерів", а в першій мірі не сприяє „розрядці міжнародного напруження". Особливо цікавий совєтський „апель" до соціял - демократів, щоб вони, не зважаючи на „ворожість" до комунізму і „народної демократії", причинилися до припинення дотеперішньої раз'яснювальної діяльности західніх засобів масової інформації, спрямованих до соціялістичних країн, а зокрема до СССР.

Це тільки потверджує давновідому істину, що правда найбільш болюча для забріханої совєтської системи.

ЗСА й Латинська Америка

В половині минулого тижня в Сан Хозе, Коста Ріка, розпочалися двотижневі наради представників 24-ох країн Західньої Півкулі, які належать до Організації Американських Держав (ОАД). Хоча, як твердять коментатори, головною темою нарад напевно буде питання знесення економічних і політичних санкцій, встановлених ОАД проти комуністичної Куби 11 років тому, то також напевно будуть порушені й інші питання, які стосуватимуться закордонної політики ЗСА.

Щодо Куби, то прихильники знесення санкцій старатимуться змінити правило, яке вимагає згод двох третіх членів ОАД, щоб знести ці політичні й економічні санкції. Вони старатимуться встановити нове правило, яке для знесення санкцій вимагало б згоди тільки звичайної більшости членів. Як відомо, протягом останніх восьми місяців відбулися дві конференції ОАД, на яких старання знести санкції проти Куби не мали успіху, бо бракувало потрібних двох третіх голосів.

Треба надіятися, що делегація ЗСА на теперішній конференції в Коста Ріці голосуватиме проти зміни дотеперішнього правила, а якщо пропозиція прихильників знесення санкцій проти Куби таки пройде, то Вашінгтон повинен самочинно продовжувати свій економічний і політичний бойкот проти Куби, аж поки комуністичний режим Фіделя Кастра не змінить своєї політики відносно ЗСА і не припинить „експорту революції" до інших латиноамериканських країн. Не було бо жадних причин, які виправдували б зміну наставлення американського Уряду щодо цього питання від половини червня. Як відомо, тоді президент Форд заявив у інтерв'ю, що наразі не передбачує можливости „нормалізації відносин" між Америкою і Кубою, бо виглядає, що кубинський прем'єр - міністер Фідель Кастро не змінив свого ставлення до ЗСА, хоча Кастро публічно заявляє, що нібито бажає „відпруження" з Америкою та рештою країн Західньої Півкулі. Недавні події в Південному В'єтнамі та Камбоджі повинні бути достатнім доказом, що варті різні домовлення з комуністами про „мир", „відпруження" та „співжиття". Було б наївно думати, що кубинські комуністи поступатимуть інакше від в'єтнамських чи камбоджських комуністів.

Але на конференції ОАД в Коста Ріці — як вже згадано — будуть напевно заторкнені також інші питання, які стосуються відносин ЗСА з Латинською Америкою. Передбачається включення в програму конференції питання нового договору між ЗСА і Панамою щодо збільшення контролі уряду цієї центральноамериканської держави над Панамським каналом. Американський уряд повинен нарешті вирішити, яке становище займає в цій справі, бо тепер заіснувала така ситуація, що в часі, коли Конґрес ЗСА виступає проти надання більшої контролі панамському урядові, то державний секретар Генрі Кіссінджер запевняє президента Панами, що робитиме все можливе, щоб був підписаний новий договір. Американська делегація на конференції ОАД повинна таки знати, яке становище зайняти щодо цього питання.

Буде також видвигнене питання щодо встановлених Америкою обмежень на імпорт деяких продуктів з Еквадору і Венесуелі. Обмеження встановлено тільки тому, що ці дві країни належать до Організації Держав - Експортерів Нафти, хоча Еквадор і Венесуеля продовжували доставляти нафту до Америки під час проголошеного державами ембарго на доставу цього роду пального до ЗСА. Конґрес і Білий Дім повинні якнайшвидше подбати про знесення цих несправедливих торговельних обмежень щодо торгівлі з Венесуелею й Еквадором.

Богдан Цимбалістий

„ВЛАСНІ СИЛИ" І „СОЮЗНИКИ"

(Порядком дискусії)

2

На думку В. І. Гришка зовнішні союзи були зокрема згубні для українського народу „через брак власної сили, яка єдина тільки робить всякий союз справді союзом, а не підлеглістю". Отож лихо не в союзах, але у власній мілітарній і морально-політичній слабості. Це правда, що Центральна Рада, зокрема в другій половині 1917 року, повинна була більше уваги присвятити розбудові своєї військової сили, проте це занедбання не було наслідком орієнтації на чужі сили і на союзи. Зрештою шукання союзників, переговори і договори з ними, є ділом кількох осіб, відповідальних за закордонну політику. Решта уряду чи проводу може присвятити всю увагу внутрішнім справам. Якщо це не діється, — мусять бути інші причини.

Правдою є, що українське громадянство часто розбивалося на різні воюючі між собою фракції і кожна з них мала іншу зовнішньо - політичну орієнтацію. Причин треба однак шукати не в союзах і орієнтаціях на союзників, але нашій політичній незрілості, яка ніколи не дозволяє нам об'єднатися довкола одного проводу і „тягнути в один гуж". Вистачало, щоб рішення проводу (гетьмана, уряду, комітету тощо) не подобалося якійсь групі, і вже була нагода творити окремий провід і переводити власні рішення. В державно - зрілих народів часто буває, що більшість населення не погоджується з політикою свого уряду, з його союзами з такими чи іншими державами, проте нікому не приходить на думку відмовляти послуху і творити окремий уряд. У нас віддаль між критичною думкою чи словом і ділом дуже мала. В нас не розуміється, що критика свого проводу не є закликом бунтуватися проти нього.

Щоб зрозуміти причину нашої політичної фрагментації в минулому, варто приглядатися нашому сучасному життю, обсервувати поведінку дійових осіб, критично оцінювати їхній інтелектуальний і моральний рівень, їхні політичні вмілості та їхню політичну зрілість. Психологія людей швидко міняється. Такі самі людські типи, з тими самими потребами, прикметами і хибами існували і в минулому.

Впродовж двадцяти років життя під Польщею шпальти українських газет у Галичині були переповнені статтями про потребу консолідації існуючих тоді політичних груп. До такої консолідації очевидно ніколи не дійшло. Від виходу на еміграцію вже минуло 30 років, і ми далі ще говоримо про консолідацію. Автор цих рядків ще в 1956 році брав участь у дискусії „на теми консолідації" своїми статтями на цю тему в ново-ульмівських „Українських Вістях". Від того часу, однак, він переконався, що писати і навіть читати статті на ці теми є зайвою витратою часу, бо до консолідації, не святочно-декляративної, але дійової – у нас не дійде. Причина лежить не в різницях „орієнтацій на різних союзників", але в якійсь „органічній" нездібності наших політичних діячів думати і діяти по-зрілому. Бо, як інакше можна окреслити поведінку людей, які, хоч нібито свідомі смертельної загрози для України, нездібні створити одну свою авторитетну репрезентацію і нездібні скоординувати ніякої своєї дії, навіть такої дрібної, як оборона наших політичних в'язнів? Для зрілодумаючої людини ніяк незрозуміло, за що українці між собою сваряться. Чейже всі прагнуть до тієї самої мети, всі більш - менш погоджуються щодо методів, як ту мету осягнути, а якщо є розбіжності щодо методів, вони не повинні бути перешкодою для співпраці. Ніхто з політичних груп ніякої влади не має, щоб за неї боротися, ніяких посад нема, щоб роздавати своїм прихильникам, — що ж тоді роз'єднує українців?

Довготривала неволя деформує думання і поведінку поневолених. Вони здібні бунтуватися, але не вміють творити власної влади та їй підпорядковуватися. Люди, які не виростали в пошані до закону (бо він був ворожий, чужий), не вміють обмежувати своєї влади власним законом. Тому так часто з-поміж поневолених, в часі їх визвольної боротьби, вискакують більші чи менші, „наполеони" („отамани"), воля чи примха яких мають бути законом для інших.

Люди, що очолюють наше політичне життя, носять на собі це тавро неволі. Хоч говорять про толерантність і демократію, в дійсному житті поводяться як завзяті фанатики секти чи другої віри і самі цього не спостерігають. Хоч говорять про будування держави, вони нездібні підпорядкувати свої особисті та групові інтереси вимогам добра загалу. В цьому підпорядкуванні лежить сама істота державницької постави чи зрілости. Сьогодні добро загалу вимагає об'єднання наших зусиль і керівництва. Здавалося б, що ніяка уступка і „жертва" з боку партій не буде великою, щоб осягнути цю мету. Яка з наших партій готова до цього?

Щоб політично об'єднатися, треба би, щоб політичні групи респектували себе взаємно і кожна з них вважала себе тим, чим вона є, а саме: лише частиною українського громадянства. Члени політичних груп мусіли б трактувати інакшедумаючих українців, як рівновартних патріотів, погляди яких повинні бути також враховувані. Щоб наш політичний провід був шанований, визнаний і працездатний, він мусить спиратися на широку громадянську базу і підтримку, яка може бути тут лише добровільною. До цього можна дійти тільки дорогою компромісів.

Здорова демократія опирається не лише на волі більшости, але мусить включати також пошану й охорону меншости, її прав та інтересів. У нас, на жаль, мандат більшости вважається нагодою надуживати владою у відношенні до меншости, ігнорувати її права, погляди, глузувати з неї, а то й переслідувати. При таких наставовах годі думати про об'єднану, відповідальну політичну дію.

На маргінесі завважимо, що, на нашу думку, до об'єднання і консолідації прийде, коли теперішнє покоління провідників відійде від життя, й до голосу та проводу прийдуть ті, що вже виховані в нормальних, здорових умовинах на зразках американської демократії з типово американським діловим та раціональним підходом до розв'язки різних проблем. Вільні від балясту минулихураз та упереджень, незв'язані групово - ідеологічними льояльностями, психічно здоровіші й зріліші політично,

(Закінчення на стор. 3-ій)

М. Фащський

ЯК УМИРАВ СОВЄТСЬКИЙ КОСМОНАВТ

На весні 1967 року совєтський космонавт полковник Володимир Комарьов згинув, як його космічний корабель загорівся, повертаючись в атмосферу Землі. Тепер, після 8-ми років, гамбурзька газета „Die Welt" подала звіт про останні години Комарьова — подію, яку совєтський уряд знав давно, як теж службовці Американської Агенції Державної Безпеки, які не хотіли, щоб совєтські громадяни знали, що американці прислухалися до останніх слів Комарьова.

„Та ж зробіть щось — я не хочу вмирати!" — Це було останнє розпачливе благання сороклітнього полковника Володимира Комарьова, заки він загорівся, коли його зіпсований космічний корабель „Союз" повинен був почати поворот в атмосферу землі. Коли Комарьов благав рятунку, говорив теж востаннє із своєю жінкою і чув кілька утішаючих слів прем'єра Косиґіна. Вінслов Пек і інші техніки Агенції Державної Безпеки при повітряній базі ЗСА у Царгороді чули ті драматичні розмови. Нещодавно в Вашінґтоні Пек говорив уперше про ті дванадцять критичних годин 24-го квітня 1967 року, коли то він і його колеґи слухали цю трагедію, що відігравалася в просторах, як совєтська наземна станція розпачливо намагалася взяти під контролю „Союз", що падав униз.

Коли трагедія більшала, жінка Комарьова, Валентина, говорила своєму чоловікові: „Я люблю тебе — люблю тебе", — говорила вона раз-у-раз, голосом, що переривався, а Комарьов металічним голосом відповідав: „Я також люблю тебе. Тебе й дитину..." Наземна станція почала пробувати різні нові заходи, але не зуміла припинити вертіння „Союзу". Потім знову говорила Валентина. Одначе, Комарьов не був в силі витримувати ті терпіння: „Тепер уже йди додому", — сказав він із скреготом. „Іди додому!"

Пізніше він одержав знову ще багато різних вказівок із надземної станції, але все було надаремно. Душачись схвильованим голосом Комарьов відповів: „Я роблю це. Роблю це, — але воно не функціонує".

„Я попросту не можу висловити, яке це було жахливе", розповідав Пек. — „Але рівночасно було воно так зворушливе, бож Комарьов говорив востаннє зі своїми земляками". Спочатку „Союз" вертівся на своїй власній осі в правильних відступах, одначе після п'яти годин, не зважаючи на всі старання контрольної станції, спадання більшало й більшало. Комарьов звідомляв, що це безупинне вертіння нудить його. Раз-у-раз запитував: „Як багато ще до повороту в земну атмосферу?" Потім знову питався, скільки ще хвилин буде він жити.

Нараз почувся новий голос. Говорив прем'єр Косиґін із свого приватного кабінету в Кремлі: „Ви і ваші товариші здобули найбільші осяги в совєтській історії, — казав він, — Ми цінуємося Вами й ніколи не забудемо того, що ви вчинили". Відповідь Комарьова була незрозуміла, розплився в просторі. Потім він ще зумів викликнути: „Ви повинні зробити щось. Я не хочу вмирати!"

„Його ридання можна було чути якусь хвилинку, потім усе затихло", — заявив Пек, — це тільки хтось із наземної контролі відізвався: „Вже по всьому..."

П. Турула

У СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО ГИМНУ

Чи ми маємо наш національний гимн?

Очевидно, маємо, але... і тут починається серія закидів, мовляв, наш гимн „Ще не вмерла..." не відповідає нашим сучасним вимогам, не бойовий, здрібнілі вислови, як у дитячому віршику, а то й надто подібний до польського гимну, і т. п. Тому при різних, більше чи менше патріотичних імпрезах організатори впроваджують, а публіка співає бойові „гимни", найрадше „Не пора, не пора"...

Кожний народ має свій національний гимн. Його зміст часто не відповідає сучасним прагненням даної нації, часами й незручні їхні мелодії. Гимни, однак, зв'язані з даною нацією історією, часом вони ухвалені державними чинниками, часом прямо прийняті традицією. Буває, що держава міняє гимн, ось, наприклад, Росія впровадила в 1917 році Марсельєзу, а в 1944 р. „Союз незрушимих республік". Німеччина по Другій світовій війні повернулася до свого старого гимну з 1841 року.

Нації з устійненою державною традицією не поспішаються зі зміною свого гимну, хіба що зайде оправдана для цього причина. Тоді, проте, зміну схвалюють окремим державним актом.

Яка ж ситуація з українським гимном? На цю тему маємо такі джерела:

1. Енциклопедія Українознавства, гаслова і словникова.

2. Книжка „Український Гимн та інші патріотичні пісні" — праця В. Трембіцького. Записи ЧСВВ, Ню Йорк, 1973.

За даними з енциклопедії: „Ще не вмерла Україна" й українським офіційним гимном. Характер гимнів мали і мають досі: бойова пісня І. Франка „Не пора" і молитва О. Кониського: „Боже великий, Єдиний"..." (цитат).

На окрему увагу заслуговує книжка Трембіцького. Він з'ясовує історію наших гимнів, починаючи з княжих часів (Слово о Полку Ігореві: „За Землю Руську". Деякі церковні пісні тих часів також вживали як гимнів). Автор згадує також про бойові козацькі пісні „Гей на горі...", „Гей, не дивуйтесь..." та інші.

В кінці XVIII століття в Галичині співали „Дай же, Боже, добрий час" — О. Добриловського, а з початком XIX століття популярною піснею там була „Де єсть руска отчизна" (радше москвофільського характеру). 1848 року Головна Руська Рада у Львові прийняла пісню „Мир вам браття..." авторства О. Гушалевича як свій офіційний національний гимн.

Автор вичерпно описує генезу та історію гимну „Ще не вмерла Україна...", слова якого написав П. Чубинський, музику спершу уклав Лисенко, а згодом о. М. Вербицький, і цей музичний варіянт остаточно прийнявся. Чубинський написав цей вірш у 1862 році, правдоподібно на засланні в Сибірі.

Пісня поступово здобувала популярність. 1864 року у Львові її вперше виконали в українському театрі, а 1884 року вона була вперше видрукована разом з музичним оформленням. Гимн, пісня „Ще не вмерла..." була затверджена 15-го травня 1918 року за гетьманської Української Держави окремим актом і з того часу його офіційно виконували при всяких національних і дипломатичних нагодах. Його грала також німецька оркестра в Берліні, — побіч німецького національного гимну при привітанні гетьмана Павла Скоропадського. І це раз затвердили його конституційним законом 15-го березня 1939 року в Хусті як офіційний гимн Карпатської України.

Гимн „Ще не вмерла..." в Україні заборонений. Там від 1 січня 1950 року впровадили гимн УРСС „Живи Україно", який, одначе, дуже рідко виконують, звичайно тільки переграють мелодію, бо Москва не радо погоджується навіть на того роду вияв паперової державности.

„Ще не вмерла Україна", як символ незалежности, являється справжнім репрезентантом української нації перед зовнішнім світом. Він дійсно є всеукраїнським гимном. Текст написав придніпрянець з полтавської землі Павло Чубинський, а музику склав галичанин із лемківсько - посянської землі о. М. Вербицький. Його може змінити лише державна влада України, — пише В. Трембіцький на ст. 88-89 своєї книжки.

Поручаємо книжку В. Трембіцького передусім тим нашим патріотам, що з легкої руки впроваджують „більш бойові" гимни. В опінії автора (ст. 76-77) пісня „Не пора" має „закраску свого роду понадпатріотичного сарказму, висловленого в окресленні назви народів „москалеві", „ляхові". Гимн цей мав усі шанси стати всенаціональний, якби не його вокальне вивідення і називання народів, з якими український нарід межує...

При тій нагоді слід пригадати, що давніше на американськім континенті часто виконували пісню „За Тебе Україно" (Далека ти, а близька нам, кохана вітчино...), яку Трембіцький називає „Гимновою піснею до України". Її створили письменник - поет Василь Щурат і композитор Станислав Людкевич. Її варто було б впровадити знову, зокрема там, де годилося б підкреслити пошану і прив'язання до України — „другої батьківщини", а також там, де виконування гимну „Ще не вмерла..." могло б бути надто претенсійне.

М. Сосновський

МІЖ „ОПТИМІЗМОМ" І „ПЕСИМІЗМОМ"

(Думки з приводу концепцій визвольної політики ОУН, ОУНр і УРДП)

8

В нашому огляді ми зробили спробу насвітлити погляди і становища зазначених політичних груп, коли йдеться про ситуацію в Україні, про міжнародне положення, про місце, ролю і можливості українського народу в конкретній внутрішній і зовнішній обстановці і в обличчі здетермінованого наступу Росії на його самобутність, і врешті, про місце і ролю даних груп у контексті української визвольної боротьби з одного боку, а з другого — у контексті ситуації на відтинку українських поселень, чи діяспори. Ми всі на еміграції сьогодні є в тому щасливому положенні, що маємо до нашого вжитку чимало матеріялів з України, з допомогою яких можна краще орієнтуватися та оцінювати з'їздові документи окремих наших політичних груп, зокрема щодо ситуації в Україні, конфронтувати їх з усім тим, що дані групи пропонують.

В загальному треба ствердити, що останні з'їзди ОУН, ОУНр, УРДП не внесли справді щось такого, що ці з'їзди робило б „історичними". Це видно з того, коли порівняти опубліковані окремими групами матеріяли з матеріялами їхніх попередніх з'їздів. В багатьох випадках ми зустрічаємося тільки з прямим повторенням, перефразуванням, чи просто з відкликами до попередніх документів, хоч за час останніх 5-7 років в нас на еміграції, в Україні і у цілому світі сталося багато дечого нового і багато змінилося.

Можна всяко інтерпретувати „оптимізм" націоналістичних груп і „песимізм" УРДП в оцінці ситуації в Україні, але в кожному випадку треба пам'ятати, що з цим дуже тісно в'яжуться пропоновані окремими групами форми і методи боротьби за державне визволення України, чи навіть за збереження нашого народу в умовах посиленої русифікації і етноциду. Нам здається, однак, що в актуальній обстановці думка про „осамітнення" України і про те, що наша батьківщина „стала вся внутрішньою територією" російської імперії, ближча реальної дійсности, як, наприклад, заяви, що „українська проблематика вийшла на поверхню політичного зацікавлення західнього світу", який нібито мав би почати виявляти „прихильність" до України (ОУН), чи що Україна — це вже „світова проблема міжнародної політики", чи „унікальна ідейно-політична сила" у світі (ОУНр). Совєтсько - російський імперський комплекс набагато складніший і небезпечніший для поневолених народів, як це з'ясовано у з'їздових документах націоналістичних груп. Також місце російської імперії у сучасному укладі міжнародних сил набагато міцніше і триваліше, як про це може довідатися читач, знайомлячися з згаданими матеріялами. Можливо, що таке „оптимістичне" насвітлення об'єктивної дійсности, в якій сьогодні находиться Україна і наш народ, відповідає „моделі" визрівання і розгортання визвольної революції, як її уявляють собі націоналістичні групи, але це ні не міняє ситуації, ні не впливає на конкретні факти. Задовільний „модель" визвольної революції повинен враховувати всі без винятку елементи об'єктивної дійсности, якщо він не має залишитися у більшій чи меншій мірі тільки „побожним бажанням" авторів.

Мусить бути ясним, що вже сьогодні говорити про „прихильність" до української визвольної справи у світі, який є напередодні підписання з Москвою договору про тривалу леґалізацію сучасних політичних кордонів російської совєтської імперії, справа, обережно кажучи, передчасна. Згадані в окремих матеріялах „важливі" успіхи і досягнення на зовнішньому відтинку не виходять, на жаль поза межі пропаґандивно - інформативної акції, від якої до справжньої зовнішньої політики, де Україна була б її суб'єктом, ще дуже далеко. Це також стосується фраз про те, що „Україна... не переферійна, а світова проблема міжнародної політики", чи що сучасний світовий конфлікт двох систем політичного, соціяльного і економічного життя зосереджується, чи є індентичний з конфліктом „Москва-Київ", чи „Росія-Україна". Очевидно, можна в такій „оптимістичній" формі писати і твердити, але треба б виразно при тому вказати, що мається на увазі потенційні можливості і вигляди України, як сподіваного чинника міжнародної політики, коли прийде до ґрунтовних змін в міжнародному укладі сил, тобто, коли російська імперія вже перестане існувати. Під сучасну пору фактичний стан є такий, що Україна у міжнародних відносинах не є ні суб'єктом, ні реальним силовим фактом, а таки „внутрішньою справою" російської імперії, що у свою чергу має вирішальний вплив на конкретні можливості зовнішньополітичної діяльности кожної нашої політичної партії зокрема і всіх їх разом. Цих справ не можна закрити, якщо не хочемо заколисувати себе викривленим образом політичної дійсности в Україні і в світі, а також фальшивими перспективами. До речі, не можна забувати про те, що „політичне зацікавлення" українською проблемою у світі в останніх роках виявилося щойно тоді, коли стали відомі у світі факти опору в Україні у 60-их роках і коли появилася українська самвидавна література. Такого зацікавлення не могли добитися наші політичні групи на еміґрації упродовж довгих років, не зважаючи на всі їхні зусилля. Цей момент тільки додатково ілюструє питому вагу „крайового чинника" у противагу до еміґраційного чинника, значення якого завжди буде другорядне, чи точніше, — допоміжне. На це вказує наша власна практика і досвід та практика і досвід інших політичних еміґрацій.

Само собою зрозуміло, що так само небезпечною є й інша крайність, коли ми на основі навіть правильної аналізи робимо узагальнюючі висновки, спираючися тільки на деяких суттєвих елементах, і до таких висновків достосуємо конкретні пропозиції діяльности. УРДП, наприклад, стверджуючи факт „осамітнення" України в її боротьбі з Росією, доходить практично до заперечення будь-якої важливости всякої зовнішньополітичної акції за межами СССР, видвигаючи принцип „власних сил" і протиставляючи його орієнтації на „коньюктуру", чи на „зовнішні сили". В. Гришко у своїй доповіді в допомогу собі порядком ілюстрації притягає ряд фактів з нашої історії і відповідно їх інтерпретує, щоб тільки доказати „єдиноспасенність" засади „власних сил".

(Продовження буде)

„ВЛАСНІ СИЛИ" І „СОЮЗНИКИ"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ці нові люди зуміють договорюватися на базі конкретних завдань, що їх громада наша мусить виконати.

Повищі міркування про теперішнє наше роз'єднання мали довести, що причиною цієї нашої слабости як тепер, так і в минулому, не були різниці зовнішньо-політичних орієнтацій, а радше психологічно-політична незрілість нашої провідної верстви та усього громадянства, яку використовували зручно наші вороги, зокрема Росія, оцей неперевершений майстер у методах інфільтрації та внутрішнього паралізування народів, призначених на поневолення.

Повертаючись до критичного обговорення статті В. І. Гришка, хочемо під кінець висловити кілька завваг до його орієнтації на демократизацію в СССР і на успіхи легальної боротьби українців за свої людські й національні права. Така концепція не є новою. В XIX-му столітті М. Драгоманов, спостерігаючи слабкість українського руху, вважав, що українцям треба включитися в загально-російський рух за перетворення Росії на демократичну державу. Тоді Україна, мовляв, могла б одержати автономію, що допомогла б їй завершити свою національну особистість і дозріти. В наш час подібні ідеї висловили Т. Лапичак і А. Білинський на сторінках чікагівського „Українського Життя".

Сама концепція еволюційних змін, демократизації, автономії, під час якої поневолене суспільство дозріває, витворює свою керівну верству й добуває досвід влади, яку пізніше поширює аж до незалежности, виправдалася в історії багатьох народів. Трагедією України є, що вона має до діла не з колоніяльною державою західнього типу, які допомагали своїм колоніям еволюціонувати до автономії, а потім до самостійности. Наївно думати, що Москва буде спокійно приглядатися, як наша національна особистість кріпшає, як ми завершуємося в націю і дозріваємо до самостійного життя. Зрештою, від часу Хрущова процес демократизації не зробив ніякого поступу в СССР, навпаки, совєтська влада повертає до більших репресій і терору. Навіть малі поступки, що були здобуті за Хрущова, є небезпечні для совєтського режиму.

юлоуТн амдіоц со-евоіію на

Тому надії на революцію совєтського режиму є покищо лише побажаннями. Плянувати нашу національно-визвольну стратегію на таких побажаннях небезпечно. А вимога, щоб еміграція включилася в боротьбу народу на рідних землях за свої права, боротьбу ведену легальними засобами, є беззмістовною. Важко нам уявити, як це включення мало б виглядати і чи воно було б справді допомогою. Воно може лише насторожувати ворога і давати йому нагоду ще більше винищувати наших керівних людей в Україні за їхні „контакти з націоналістами закордоном".

Еміграція допоможе своєму народові в його боротьбі за своє вільне існування, виконуючи окремі й цілком інші функції, які коротко можна накреслити так: демаскувати совєтську політику в Україні, інформувати світ про нашу батьківщину, здобувати моральну підтримку нашим національно-визвольним змаганням і рівночасно творити те, що на рідних землях неможливо творити і що є дуже важне для нашого національно-державного ставання, а саме: розбудовувати несфальшоване українознавство, плекати вільну культурну творчість (виводячи рівночасно нашу культуру в світ) і вкінці — розвивати нашу політичну думку.

Щоб ці завдання виконати, наша група мусить зберегти і закріпити своє існування та свої позиції у вільному світі. Звідси випливає низка конкретних щоденних завдань, таких, як національне виховання молоді, розбудова економічної бази для нашого культурного і громадського життя, активізація в політичному житті країни поселення, здобування там впливів тощо.

Виконуючи всі ці завдання, ми допомагатимемо також хоч у непрямий спосіб нашому народові на рідних землях в його змаганнях за людські й національні права.

(Кінець)

В Кергонксоні засновано Відділ „Самопомочі"

Кергонксон (ВС). — Українські мешканці Кергонксону та околиці, зібрані на нарадах 15-го червня ц.р. в приміщенні Союзівки, виховно-відпочинкової оселі УНС, однозгідно рішили заснувати для цього постійно зростаючого осередку українського поселення новий Відділ Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч". Основуючими Зборами, в яких взяли участь 23 особи, проводила Президія, в склад якої ввійшли: д-р Роман Олесницький — предсідник, Григорій Мокляк — заступник і Дора Кульчицька — секретар.

Приявні вислухали доповіді представника Головної Управи „Самопомочі", її головного секретаря д-ра Василя Палідвора, який розказав про початки та ріст „Самопомочі", як і заснування на базі „Самопомочі" 14 Кредитівок з майном понад $40,000,000. Він теж поінформував, що Відділ „Самопомочі" повинен мати 200 членів, щоб дістати право на спонзорство Кредитівки. Учасники нарад однозгідно вирішили заснувати Відділ „Самопомочі" і докласти старань, щоб при збільшеному членстві набути право на спонзорування Кредитівки. На пропозицію Номінаційної Комісії обрано одноголосно Управу цього нового Відділу „Сампомочі" в такому складі: інж. Омелян Смішкевич — голова, Григорій Мокляк — заступник голови, та члени Управи — Володимир Квас, Ольга Савчук, д-р Роман Олесницький, Микола Василик, Микола Оприско, О. Денисенко, Іван Кульчицький та Роман Мацук.

„ДНІПРО" ЗНОВУ ЛАЄ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

нал „Сучасність", зокрема, ч. 2. 1970. Віталій Дончик каже: „І якщо облудний „патріот України", буржуазний націоналіст І. Кошелівець хоче запевнити своїх читачів, що українська радянська література „просто невідома", „провінційна", що її ніколи не перекладатимуть на Заході, то цим він тільки викриває своє бажання, щоб було так, своє одчайдушне злостиве прагнення перешкодити поширення української книжки серед зарубіжних читачів, бодай як-небудь приципити їй шлях, а отже, і шлях правді про Радянську Україну, соціялістичну співдружність народів, комунізм."

За таким же змістом визначує автор й інших „фальсифікаторів і добре вишколених майстрів-підробків" в діяспорі. Він називає поіменно таких, як В. Берест і його „Історія українського кіно", Ню Йорк, 1962; „бандерівська газетка з претензійною назвою „Свобода" і його дописувач І. Вовчук, зокрема його статті у „Свободі" з 14, 17, 18-го серпня 1971 рік; „Поплічники І. Вовчука по ремеслу — Б. Стебельський, І. Кошелівець, та Б. Романенчук (зокрема заболіло автора слова у статті І. Вовчука, що „українські радянські письменники мають показувати... „слухняне знаряддя", що буде боротися за поліпшення життєвих умов азійських народів, а не бачити голоду в себе"); А. Г. Горбач за її статті, в журналі „Остевропа" про Є. Гуцала, В. Коротича та ін.; проф. Гавайського університету М. Клименко за критичні завваження про книжку „Тихий Дон", в книжці „Світ молодого Шолохова. Видовище жортокості", Масачусетс, 1972; В. Рахманний, який за словами автора статті: „прикидаючись об'єктивним, сіє наклепи в пресі і в ефірі".

Віталій Дончик, зокрема, не може примиритися з літературознавцями і письменниками — „ловцями душ", які весь час чогось дошукуються в творчості поетів 60-их років; автор пише: „до спотворення у бажаному у них дусі літературних явищ постійно вдаються українські буржуазні націоналісти — з особливим завзяттям взялися вони було за творчість молодих поетів 60-х років, спрагло виглядаючи серед них „опозиції" радянському ладові і „московському диктатові". До цих „ловців душ", він зараховує поета і літературознавця Богдана Кравцева, називаючи його „зухвалим націоналістичним фальсифікатором", особливо нападаючи на нього за його вступне слово і коментарі в антології „60 поетів 60-их років" (Ню Йорк, 1967), обвинувачуючи його у „безсоромному фальшуванні і підробці". Відтак він атакує Ярослава Пеленського за його статтю в журналі „Сирвей" 1966, квітень, ч. 59, пишучи, що Я. Пеленський, розглядаючи творчість молодих поетів, які виступали в кінці 50-их і 60-их років, „намагався зробити їх спадкоємцями символістів і футуристів початку століття; мовляв молоді поети продовжують національні традиції, нібито перервані соціялістичним реалізмом". До цього ж самого ряду людей, в яких „спекулятивні розрахунки", зараховує автор Е. Райса, укладача антології французькою мовою „Нова літературна хвиля на Україні", Париж, 1967.

У 40-ий день смерти св. п. генерала О. Удовиченка

В суботу, 31-го травня ц.р., на Українському Православному цвинтарі в Баунд Бруці відправлено врочисту Панахиду біля Хреста-Пам'ятника за спокій душі св.п. Генерального Штабу генерал-полковника Олександра Удовиченка, кол. Командира 3-ої Залізної Дивізії Армії УНРеспубліки, генерал-інспектора Армії УНР, військового міністра Уряду УНР на еміграції і віцепрезидента УНР в екзилі.

Перед початком панахиди ще долучено імена двох бойових генералів, які відійшли у вічність в травні цього року: св. пам. генерал-поручника Олександра Кузьминського — помер в Канаді, і св. пам. хор. Володимира Гарасименка — помер у Боффало. (в цьому році померли чотири генерали: св. пам. Роман Дашкевич, Олександер Удовиченко, Олександер Кузьминський і Володимир Гарасименко). Відходять у вічність вже останні з Могікан з-посеред нашого нечисельного Генералітету.

Панахиду відправили панотці: протопресвітер о. Павло Фалько настоятиль уПЦеркви-Пам'ятника св. Андрія в Бавнд Бруку і протоієрей о. Євген Новицький — настоятель УПЦ в Трентоні. Співали присутні.

На панахиду прибули представники комбатантських організацій з Ню-Йорку, Трентону та інш. околиць. Зокрема, не дивлячись на вік і стан здоров'я — прибув Генштабу генерал-полковник Павло Шандрук з дружиною, Генштабу ген.-хорунжий Аркадій Валійський, полковник Василь Задоянний. Присутні старшини і козаки 3-ої Залізної Дивізії, що нею командував покійний генерал Удовиченко: д-р професор Сотник Юхим Нещадименко з дружиною, шполк. Дмитро Бакум — голова Збірної Станиці СУВА в Ню Йорку, шполк. Олександер Узонів — заст. голови СУВА в Ню Йорку, козак гарматньої бригади Залізної Дивізії Антон Зарицький, який тримав бойовий Прапор Залізної Дивізії під час панахиди. Присутні з інших частин Армії були: шполк. інж. Захар Івасишин, майор Іван Лютий-Лютенко з дружиною, майор Яків Фартушний, поручник Василь Сердюк з дружиною та ін.

[illegible] панахиди відбулася трапеза, під час якої генерал Павло Шандрук, як один із старших генералів, кол. командирів полків Залізної Дивізії у слові пригадав присутнім заслуги незабутнього Вождя Залізних, а зокрема про надзвичайно тяжкі криваві бої під командою генерала О. Удовиченка проти десятикратно переважаючого ворога з червоної армії під Вапнякрою в 1919 році. Цей бій закінчився блискучою перемогою Залізних, а Головне Командування Армії УНР надало, за бойові відміни 3-ій Стр. Дивізії назву — „Залізна". Трапезу закінчено молитвою, що її перевів о. Євген Новицький.

Перед закінченням цієї нотатки про Панахиду на пошану одного з найбільше заслужених бойових генералів Армії УНР, який вславився під час визвольної боротьби за нашу державність, а зокрема згадку про інші високі становища, що їх займав в різні часи в Україні і на еміграції покійний генерал О. Удовиченко, з жалем мусимо ствердити малу кількість присутніх, як кол. учасників визвольної боротьби, так і українського громадянства, яке уважає себе політичною еміграцією.

З прикрістю мусимо признатися в тому, що ми не вміємо гідно вшанувати, кол. творців і співтворців Невмирущих Актів 22-го Січня 1918 року про Незалежність і Актів „22-го Січня" 1919 р. про Соборність Української Держави — Української Народної Республіки. Покійний генерал Олександер Удовиченко своїм чином сам собі створив Нерукотворний Пам'ятник, про що свідчать написані ним дві книги та публікації спогадів в різних комбатантських журналах.

Шануючи пам'ять незабутнього Вождя не тільки Залізних — генерала О. Удовиченка згадаймо лише, ще один із боїв, бій під Арсеналом в столиці України Києві на початку 1918 р. Гайдамацького Коша Слобідської України під Командою Коша с. п. Симона Петлюри і начальника Штабу Коша св.п. генерала Олександра Удовиченка. Боротьба за Арсенал записана золотими літерами в історії боротьби за нашу державність, в якій полягли найкращі сини і дочки Соборної України. Всі [illegible] за Україну — [illegible] гідну пам'ять, як учасників визвольної боротьби, так і наших нащадків, незалежно від політичних переконань чи релігійної приналежности.

[illegible]

Похорон д-ра М. Чубатого...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

нахиди біля домовини промовляли представники установ. Кол. прем'єр Карпатської України Юліян Ревай прощав Покійного від імени Українського Конгресового Комітету Америки і Українського Інституту Америки, д-р Володимир Вачинський — від Товариства за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви, а проф. Василь Ленцик від імени колишніх професорів і студентів Богословської Академії у Львові, де Покійний був професором.

В п'ятницю вечером парастас відправляв Владика Василь Лостен з Філядельфії в сослуженні оо. О. Панасюка і В. Федаша. Того ж вечора прощали Покійного науковий секретар Наукового Т-ва ім. Шевченка в ЗСА проф. д-р Микола Чировський від Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка і від НТШ в ЗСА, а також проф. д-р Ярослав Падох від історично-філософічної секції НТШ, що її Покійний у свій час очолював, від Українського Правничого Товариства в ЗСА і від Українського Вільного Університету. На панахиді в четвер редакцію англомовного „Українського Квартальника", основоположником якого і першим редактором був бл. п. проф. М. Чубатий, репрезентував д-р Володимир Душник, а в п'ятницю Управу НТШ в ЗСА репрезентував член президії д-р П. Богданський, а Український Народний Союз і „Свободу" репрезентував редактор Михайло Сосновський, які склали Дружині Покійного пані Ярославі і членам родини від імени цих установ вислови співчуття.

В суботу 19 липня ранком оо. О. Панасюк та В. Федаш відправили в похоронному заведенні панахиду, після чого домовину з тлінними останками Покійного перевезено до місцевої церкви св. Павла, де Владика Йосиф Шмондюк в сослуженні священиків відслужив поминальну Службу Божу. Прощальне слово від парафії після Богослуження сказав в церкві парох о. О. Панасюк, а від ієрархії Української Католицької Церкви Покійного попрощав Владика Йосиф, згадуючи великі заслуги св. п. проф. д-ра Миколи Чубатого як педагога, науковця, громадянина і, перш усього, вірного сина Церкви. Для ілюстрації, як св. п. М. Чубатий розумів завдання церковних і громадських чинників Владика Йосиф прочитав уривок з останньої праці Покійного „Історія Християнства на Руси-Україні".

По закінченні відправ церкві, тлінні останки св. п. проф. Миколи Чубатого перевезено на цвинтар св. Духа в Гемптонбургу.

Похорон В. Шабатури...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

перевезено до погребового заведення Дмитер, на Савт Сайді, де в суботу 12 серпня ц. р. при чисельній участі українських громадян відбувся парастас, що його відправляли три душпастирі УПЦеркви: декан Андрій Бек, прот. Микола Немежицький — парох церкви св. Володимира та о. Микола Федорович з Монесен, Па.

Похоронні відправи були намічені на неділю 13 липня, о 1-ій годині по полудні. На похорони крім ближчої й дальшої родини Покійного та місцевих громадян, прибуло багато людей з околиць, як також люди з дальших міст. Тіло покійного з погребного заведення, після отпевання перевезено до церкви св. Володимира, парафіянином якої був Покійний. В церкві було багато людей. Похоронні відправи довершили три священики, ті ж, що й відправляли в суботу парастас. В часі відправ, о. Микола Федорович сказав прощальне слово, підкресливши заслуги Покійного як людини, ревного працівника на релігійно-церковному, як також на суспільно-громадському полі. На похоронних відправах співав церковний хор.

З церкви труну бл. п. Василя Шабатури привезли на цвинтар УПЦеркви. Дуже багато машин з нашими людьми поїхали на цвинтар і були присутні при погребі, що його довершили три названі душпастирі. До зібраних на цвинтарі промовляли: головний предсідник УНПомочі Володимир Мазур, прощаючи Покійного від УНПомочі й Українського Визвольного Фронту, проф. Іван Вовчук в імені Централі УККА та Михайло Майнош від „Провидіння". Всі промовці відзначили добрі прикмети характеру покійного Василя Шабатури, великий вклад щирої праці для української громади на протязі довгого його життя, вказували на належну пошану й любов до Покійного з боку широкого кола громадян й установ з якими він співпрацював. Відспіванням пісні „Журавлі" закінчено похорон визначного громадянина. Після похорону, всі учасники його повернулися до церковної залі, де влаштовано традиційні поминки. Чисельна громада засіла за столи. Трапезу поблагословив о. декан А. Бек. На поминках з прощальним словом про Покійного виступав Дмитро Староцак в імені УРСоюзу. Український Народний Союз репрезентував гол. радний Андрій Джула. З подякою для отців, що довершили похорону й людям, що взяли участь у похороні, на поминках виступав син покійного, Іван Шабатура. Він всім щиро подякував від себе, своєї дружини й дітей, трьох зятів одружених з внучками покійного Василя Шабатури, та їх дружин і правнуків

Павло Маренець

Форд узалежнює військовий бюджет від переговорів з СССР

Вашінгтон. — Президент Форд заявив в останнім інтерв'ю, яке перевів з Президентом головний редактор журналу „Тайм" Гедлей Донован, що військовий бюджет ЗСА треба узалежнювати від успішности переговорів про скорочення стратегічної зброї, і навпаки, неуспішність у переговорах може привести до значного підвищення цього бюджету. Покищо, — заявив Президент, — вигляди на позитивне полагодження цієї важливої справи є добрі, але все одно вона потребує верифікації, тобто потвердження обидвох палат Конгресу ЗСА і Верховної Ради СССР. Президент Форд однак відмітив, що договір, якщо такий буде підписаний, відноситиметься тільки до обмеження стратегічної зброї і ЗСА все одно, для вдержання армії і забезпечення її модерною конвенційною зброєю, потребуватимуть відповідних сум. „Нарід мусить бути свідомий того, — заявив Форд, — що значні скорочення військового бюджету можуть наступити тільки тоді, коли урядові ЗСА вдасться дійти до порозуміння з іншими державами про загальне розброєння".

ВИСТУП ПРОФ. МИКОЛИ ПАВЛЮКА

Вінніпег. — В рамках цьогорічного літнього курсу проф. Яр. Рудницького в Манітобському університеті в Вінніпезі відбудеться лекція д-ра Миколи Павлюка, колишнього професора Букарештського університету в Румунії, на тему: „Шевченко — основоположник нової української літературної мови". Лекція відбудеться в четвер, 7-го серпня, в залі 307 Будинку Тір на кампусі Манітобського університету в Форт Гаррі. Початок точно о год. 10:30 ранку. Керівництво курсу запрошує [illegible]

У другі роковини смерти сл. п. дир. О. Левицького

Два роки тому в одному з червневих чисел „Свободи" появився некролог, що в домі своєї дочки Тані, замужем Стрільбицької, у Форт Вейні, Індіяна, помер колишній директор Української Державної гімназії в Станиславові — Осип Левицький.

Коли вістка про його смерть оббігла всі місця українського поселення, багато колишніх учнів Станиславівської гімназії схилили свої голови в тихій молитві за спокій душі останнього директора Станиславівської гімназії. Перегортаючи сторінки невидимого життьового щоденника, вони згадували свої зустрічі з дир. О. Левицьким.

Директор О. Левицький прийшов до Станиславівської гімназії на місце автократичного попередника за час його урядування відносини між учительським збором і учнями стали більш безпосередніми, я сказав би — теплішими. Бути директором української гімназії в часі польської окупації не було легко. Виповняти припоручення польської шкільної кураторії, невтралізувати протиукраїнські потягнення деяких поляків-професорів, дбати про добро учнів та нести громадську відповідальність за виховання молоді не було легко. Хто з нас не пригадує собієстичної постатті дир. О. Левицького, що прямував спокійним, поважним кроком улицею Кубішталя до гімназії на Липову 44. Як старий вояк, сотник УГА, який болюче пережив всі наші невдачі в Першій світовій війні, який зумів спокійно проаналізувати причини невдач, умів теж задержати в гімназії дисципліну — не капральського виду, а основану на почутті взаємної пошани й відповідальности. Коли деякі директори гімназії залюбки рекрутували собі „інформаторів", то дир. О. Левицький ніколи цього не робив, бо знав, що донощицтво ломить людські характери. Він знав, що на терені гімназії діє юнацтво ОУН, напевно вичував, хто належит до провідного активу, одначе ніколи не створив обставин, щоб учень зрадив довірену тайну.

Учительський збір Станиславівської гімназії був збором людей, з різними темпераментами у своїй педагогічній праці. Треба було вистерігатися кількох професорів-поляків, було бо ясним, що вони являються офіційними звітодавцями про нашу гімназію польським адміністраційним чинникам, треба було теж „вговорювати" тих українських професорів, що були залюблені в своєму предметі, щоб у відношенні до учнів брати до уваги й інші критерії.

Особисте життя не щадило дир. О. Левицькому тяжких ударів. Передчасна смерть забрала його улюблену дружину, матір його дітей.

У розмові з автором цих рядків згадував Покійний про прихід большевиків в 1939 р. про шикани, про непевне завтра. Він використовує нагоду й переїжджає під німецьку окупацію до Генерального Губернаторства. На новому терені поселення включається у виховну систему. В 1941 р. повертається до Станиславова, знову перебирає провід гімназії в нових важких воєнних обставинах. Про цей період повинен обокого.Про цей період повинен в'язково написати хтось із тодішніх учнів, бо він дуже цікавий для характеристики особи сл. п. дир. О. Левицького.

1944 р. Він востаннє покидає Станиславів та подається на Захід. Не занедбує своєї педагогічної праці в таборах, а осівши на постійно в Чікаго активно включається в систему навчання шкіл українознавства. Він прекрасний педагог, дуже добрий психолог, визначний адміністратор, поставив був Шко- Українознавства в Чікаго на високому педагогічному рівні.

Відійшовши від шкільництва, з причин від нього незалежних, весь свій вільний час присвятив виданні Альманаху Станиславівщини. Редагував, переписував, доповнював, провадив живу переписку.

Згадуючи особу сл. п. дир. О. Левицького, не можна поминути Українського Пласту, який був так дорогий йому. Він був його опікуном в 20-тих роках і там формувалися молоді характери під вмілим проводом Покійного.

У лагідний червневий день окрім найближчої родини тільки кількох колишніх учнів відпровадили тлінні останки сл. п. дир. О. Левицького на місце вічного спочинку на цвинтарі у Форт Вейні, Індіяна. Як скромних, хоч і величним, було його життя, так тихо і скромно відійшов він до Всевишнього по заслужену нагороду.

О. Го.

Книжки до набуття:

Д-р Михайло Данилюк: На медичні теми — Лікарський довідник — $ 7.00
Д-р Михайло Данилюк: Повстанський записник — 1.75
Д-р Лука Луців: Василь Стефаник — співець української землі — 8.00
Д-р Лука Луців: Іван Франко — борець за національну і соціяльну справедливість — 5.40
Д-р Лука Луців: Тарас Шевченко — співець української слави і волі — 1.20
Д-р Лука Луців: Маркіян Шашкевич — Біографія і характеристика творчости з додатком усіх оригінальних творів — 1.00
Д-р Лука Луців: Ольга Кобилянська. В сторіччя її народин — .40
Д-р Лука Луців: Іван Франко — життя і творчість — .40
Іван Керницький-ІКЕР: Будні і неділя — $ 5.00
Іванна Савицька: З пташиного лету — Образки сучасного — Дружні усмішки — Репортажі — 5.00
Антін Драган: Мука Минуга — 10.00
М. Сосновський: Дмитро Донцов — політичний портрет — 12.00
Шевченкові думи і пісні — Shevchenko's Thoughats and Lyrics — .50
Володимир Кедровський: Обриси минулого — 1.20
А. Драган: Український Народний Союз у минулому і сучасному — .60
Валентин Мороз: Бумеранг — твори — 7.75
Остап Тарнавський: Брат Братові. Книга про ЗУАДК — 5.00
М. Прокопів: З Городиславич у світ широкий — 2.00
Панас Феденко: Минуло півстоліття. Зимовий похід Армії УНР 1919-20 — 1.00
Авраам Шіфрін: У совєтській катівні — 1.00
Федір Дудко: Моя молодість — 1.50
Дашкевич Р.: Артилерія Бригади СС в боротьбі за Київські Золоті Ворота — 2.00
Любов Коленська: Павлів тріюмф — 4.50
За волю України. Історичний Альманах УСС — 10.00
Кобець О.: Записки полоненого — 2.00
Липа Ю.: Призначення України — 1.00
Наш Львів — 1.00
Пастернак М.: Українська жінка у хореографії — 2.50
Прокопів: По п'ятдесят шість роках на Україні — .30
Ріпецький Ст. Українське Січове Стрілецтво — 3.00
Бібліографія джерел до історії УСС — 1.00
Сімянців: Спогади Богданівця — 1.00
І. Соневицький. Артем Ведель і його музична спадщина — 3.00
Микола Палій: Етсетера — Кантати — 1.00
о. Николай Вояковський. А те, що минуло... — 2.50
Костюк Г.: Теорія і дійсність — 3.00
Удовиченко А.: Третя Залізна Дивізія. Рік 1919. — 7.00
Кедрин І.: Паралелі в історії України — 3.00
Городиський Орест: Ген. Турчин — Особистий приятель през. Лінкольна — 1.00
Лозинський, др. Михайло: Галичина в рр. 1919 і 1920 — 5.00
УСС 1914-1974 — Укр. Січове Стрілецтво і Мазепинська Ідея. Братство УСС в 60-річчя — 1.50
З. Терлецька: Українські страви — 7.00
Олесь Бабій: Дві сестри — 3.00
Ярослав Гриневич: Доля України на митарствах — 2.00
Українські юристи під судом КГБ — 2.00
Володимир Галан: Батерія Смерти — 5.00
Марта Тарнавська: Хвалю ілюзію — 2.00
М. Грушевський: Історія української літератури — 36.00
Роман Купчинський: Скоропад. ілюстрації Едварда Козака — 3.50
Леся Лисак: Терпкі пахощі — 5.00
Контрасти. Збірка молодечої творчости — 3.50
А. Глібів: Байки — 2.25
Микола Погідний-Угорчак: Чарівний діямант — 2.50
Д-р Ю. Княжинський: Нарис історії римської літератури — 5.00
Іван Керницький: Перелетні птахи — 1.00
Василь Волицький: Дещо про Рогатин і про Рогатинську Приватну Українську Гімназію — 2.00
Леонід Полтава: Валторна. Збірка поезій, лірична — 1.50
Олена Василева: Коли орбіти схрещуються — 6.00
Юнацтво в обороні Рідної Землі. — 2.00
В. Витвицький: Гайворонський — Життя і творчість — 3.00
Василь Софронів-Левицький: Липнева отрута — 6.00
Алла Коссовська: Паморозь (Поезії) — 1.00
о. Ізидор Сохоцький: Визвольна боротьба Західньо-Українських Земель у 1918-23 р. р. — 3.00
Міра Гармаш: Марія Люїза — 3.00
Міра Гармаш: Віднайдені роки (поезії) — 1.75
Міра Гармаш: Райдуга в пітьмі (поезії) — 2.25
Олександер Брик: П'ять перед дванадцятою — 6.00
Богдан Попович: Під українським небом (спогади) — 3.50
Книжковий знак шестидесятників — 15.00
Олександер Брик: Тернистий шлях Українського Уряду. (1918-1921) — 4.00
Леся Храплива: Далеким і близьким — вірші — 3.50
Український вісник — випускVI. — Самвидав — журнал з України — $ 5.00
В. Софронів: Під веселим оборогом — 5.00
Мілена Рудницька: Невидимі стигмати — 15.00
Алла Коссовська: Двісті перлин — 1.00
В. Софронів Левицький: Юний скоморох, п'єси для молоді — 6.00
Наталія Полонська-Василенко: Історія України, І том (до половини XVII сторіччя) — 15.00
Валентин Сім'янців: Студентські часи — спогад — 3.00
Іван Світ: Українсько-Японські взаємини в рр. 1903-1945 — 8.00
Р. Володимир: Палкі серця — 2.50
Едвард И. Ц. ван Готеґен: Моя зустріч з УПА — 0.70
Анатоль Юрняк: Камікадзе падає сам. Оповідання й фейлетони — $ 4.00
М. Понеділок: Рятуйте мою душу — повість — 8.00
Едвард Козак: Гриць Зозуля — 8.00
Роксолана Смеричинська-Шульова: Основи музичного мистецтва. Теорія й історія — 8.00
Іван Овечко: Вибрані статті — 3.00
Іван Овечко: Чехов і Україна — 5.00
Іван Франко: Твори, 20 томів — $80.00
Микола Ковалевський: При джерелах боротьби — спомини, враження, рефлексії — 3.00
Данило Шумук: За Східнім обрієм — спомини — 8.75
Богдан Цимбалістий: Проблема ідентичности — Україна чи Америка? — 1.50
Д-р Юліян Вассиян: Твори І. Степовий сфінкс — 10.00
Богдан Лепкий: Казка мого життя — 4.00
Антін Рудницький: Українська музика — історично-критичний огляд — 12.50
ІСТОРІЯ ХВОРОБИ ЛЕОНІДА ПЛЮЩА, упорядкування і коментарі Тетяна Ходорович — 4.90
Василь Чапленко:
- Пиворіз — історично-побутова повість — 3.00
- Спрага безсмертя — оповідання, п'єски — 3.00
- Зойк та інші оповідання — 1.50
- Чорноморці — або Кошовий Харко з усім товариством — історичний роман — 3.00
- Драматичні твори — збірка п'єс — 5.00
- Дещо про мову — збірка статей — 1.00
- Нові знадоби до етногенези слов'ян та ін. — 2.00
- Муза та інші оповідання — .75
- У нетрях Копет-Дагу — повість — 1.00
- Мова „Слова о полку Ігореві" — .75
- Адигейські мови — ключ до таємниць нашого субстрату — 2.00
- Уводини до мовознавства — .75
- Загибіль Перемітька — повість — 8.00
- Ґава Ісько — віршована бувальщина — .75
- Пропащі сили. Українське письменство під комуністичним режимом (1920-1933) — 2.00

Належність за книжки посилати ТІЛЬКИ чеками або Поштовими Переказами. До грошевої посилки долучити 18 центів кошти пересилки від 1 книжки і 5% стейтового податку з Ню Джерзі.

SVOBODA
81-83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

Влада Ізабеллі Перон в Арґентині загрожена

Буенос Айрес, Арґентина. — з уваги на те, що в суботу, 19 липня, був змушений залишити Арґентину Хозе Льопез Реґа, колишній міністер суспільної опіки і особистий секретар президента Ізабеллі Мартінез де Перон, політичні коментатори припускають, що незабаром зрезиґнує недавнопризначений кабінет, в якому є багато прихильників Льопеза Реґи, або навіть буде змушена зрезиґнувати сама Ізабелля Перон. Інші коментатори думають, що буде створений новий уряд і п-і Перон залишиться на пості президента, але що вона не матиме жадної влади. Як відомо, попередній кабінет зрезиґнував на початку цього місяця, щоб задовольнити вимоги робітничих спілок, опозиційних партій та збройних сил, які до великої міри обвинувачували міністра Реґу за економічні проблеми Арґентини та за відмову уряду погодитися на 130-відсоткові підвишки в заробітних платнях робітників. Після резиґнації попереднього кабінету, президент Перон погодилася на 100-відсоткові підвишки в платнях і тоді Генеральна Конфедерація Робітників, яка досі була головною підпорою переністського руху, припинила загальний страйк, але політичний неспокій в Арґентині продовжується.

Повідомлення Адміністрації

З уваги на те, що в днях від 28-го ЛИПНЯ до 2-го СЕРПНЯ, включно, „Свобода" НЕ БУДЕ ПОЯВЛЯТИСЯ — проситься всіх, хто мав би на цей час якісь оголошення, надіслати їх до публікації перед тією однотижневою перервою.

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,

що Адміністрація не буде поміщувати жадних оголошень

ЯКЩО ПОПЕРЕДНІ РАХУНКИ НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ

Окремих листів в тій справі не будеться відписувати.

Нема то як на Союзівці!

Оселі Українського Народного Союзу
в Кетскильських горах біля міста КЕРГОНКСОН, Н. Й.

КОЖНОЇ П'ЯТНИЦІ ЗАБАВА з танцями при звуках оркестри СОЮЗІВКИ — акордеоніст А. ХУДОЛИЙ — співає ОКСАНА БОРБИЧ

Субота, 26-го липня 1975 р.
Ревія Союзівки — АНСАМБЛІ СОЮЗІВКИ ЗАБАВА при звук. орк. „ТЕМПО" під дир. І. КОВАЛЯ

Неділя, 27-го липня 1975 р.
Мистецька виставка образів Б. БОЖЕМСЬКОГО

Субота, 2-го серпня 1975 р.
ГАЛИНА АНДРЕАДІС — меццо-сопрано ЗАБАВА — оркестра СОЮЗІВКИ

Неділя, 3-го серпня 1975 р.
Мистецька виставка образів — Я. ГНІЗДОВСЬКОГО

Субота, 9-го серпня 1975 р.
Попис музичних талантів УМІ — учні проф. Д. КАРАНОВИЧ і Т. БОГДАНСЬКОЇ ЗАБАВА — дві оркестри — „ТЕМПО" і „РУШНИЧОК"

Неділя, 10-го серпня 1975 р.
Виставка образів Е. КОЗАКА і синів ЮРІЯ і ЯРЕМИ.

Субота, 16-го серпня 1975 р.
АНЯ ЧОРНОДОЛЬСЬКА — сопрано. ЗАБАВА — оркестра Б. ГІРНЯКА

Неділя, 17-го серпня 1975 р.
Виставка образів — ЛЮБОСЛАВА ГУЦАЛЮКА

Субота, 23-го серпня 1975 р.
ТОМА ГРИНЬКІВ — фортепіяновий концерт ЗАБАВА — оркестра СОЮЗІВКИ

Неділя, 24-го серпня 1975 р.
Вистава образів — ВОЛОДИМИРА БАЧИНСЬКОГО

ВЕЛИКИЙ ВІКЕНД „ДНЯ ПРАЦІ"

Субота, 30-го серпня 1975 р.
РЕНАТА БАБАК — меццо-сопрано — при фортепіяні — ТОМА ГРИНЬКІВ ЗАБАВА — 2 оркестри „ТЕМПО" і „РУШНИЧОК"

Неділя, 31-го серпня 1975 р.
ВОКАЛЬНО-ТАНЦЮВАЛЬНІ АНСАМБЛІ СОЮЗІВКИ — ВОЛОДИМИР ГЕНТИШ — гостинний виступ. ЗАБАВА 2 оркестри „ТЕМПО" і „РУШНИЧОК"
Також під час сезону передбачені гостинні виступи гумористів І. КЕРНИЦЬКОГО ІКЕРА та МИКОЛИ ПОНЕДІЛКА
Конферансьє всіх програм АНЯ ДИДИК
ВЕЛИКА ХОЛОДЖЕНА ЗАЛЯ „ВЕСЕЛКИ"
Телефон Союзівки — (914) 626-5641

З виховно-освітньої хроніки Чікаґо

У демографії українського розселення ЗСА, Чікаґо займає окреме місце. Причини цього — не тільки його географічне положення, але своєрідність проблематики його організованого життя і динаміка його національно-культурного руху. Очевидно ця своєрідність має свої позитиви і неґативи. Місцева громада в останніх кількох роках проявила здоровий гін до синтези і внутрішньо-громадської консолідації, яка остаточно перемогла своєрідне хуторянство і розчленованість. Ми маємо на увазі такий відрадний і позитивний факт, як остаточне зформування на повній і всебічній громадській базі місцевого відділу Українського Конґресового Комітету, який став загально визнаною центральною інституцією, справжнім координатором і репрезентантом української національної спільноти метрополітального Чікаґо.

Праця Відділу УККА на виховно-освітньому відтинку позначилась за дворічний період його існування двома відрадними і позитивними досягненнями, а саме: координацією усіх молодечих організацій у Конференції Молоді (до якої увійшли СУМА з усіма своїми відділами, ОДУМ, Пласт, Студентська Громада, Братство св. Бориса і Гліба, Українська Православна Ліга, Т-во Обнова, братство при церкві Баптистсько-Євангельського Об'єднання); а на відтинку шкільництва з ініціятиви УККА останньо оформлена (20 червня) Рада Українського Шкільництва, що має сприяти освіті і вихованню нашої молоді, координувати дії існуючих освітніх установ, та забезпечити їх оперативну ефективність. Отже у склад Ради (яку очолив проф. Мирослав Семчишин) увійшли представники українського дошкілля (дитячих садків), українських шкіл, батьківських комітетів, Педагогічного інституту, професійних організацій учителів, і представник Українського Католицького Університету. А ось коротка хроніка виховно-освітньої діяльности цих шкільних організацій:

Дня 9-го травня відбулася роздача свідоцтв учасницям Курсу для виховниць дитячих садків. Учасницями цього Курсу було 13 молодих матерів, яких малята відвідують три рази в тиждень дитячий садок, що його веде головна референтка централі Союзу Українок Америки (при співпраці Окружної Ради СУА) Дана Дика. Курс охоплював 7 предметів (основи виховання, вих. психологію, етнічне виховання в Америці, культуру рідної мови, дитячу літературу, гри і забави, адмістрацію дитячого садка і теж практику в ньому), а викладачами були професори з Українського Педагогічного Інституту (т. зв. Педагогічних Курсів) Крім 2-річного дитячого садка СУА, що проводить свої зайняття в залі Пласту і який нараховував у минулому шкільному році 72-ох малят, існує ще другий дитячий садок при відділі СУМА ім. Павлушкова, що його веде п-і С. Галамай. Коли йдеться про дитячі садки то треба згадати, що у Чікаґо находиться Центральна Рада Дошкілля, що її очолює Л. Хойнацька.

Кінець травня і початок червня проходив під знаком матуральних іспитів у двох найбільших у Чікаґо українських школах, а це в школі Т-ва „Учительська Громада", яка в минулому шкільному році мала 560 учнів (тому два-три роки там навчалося понад 700 дітей!) і у школі при катедральному православному Соборі св. Володимира (170 учнів).

У першій з них II-клясовій (директор М. Губчак), в днях 23-25 травня відбувся усний матуральний іспит, який успішно пройшло 53-ох абітурієнтів, а в другій 10-клясовій (дир. Олександра Дяченко Кочман), 6-го червня — 13 абітурієнтів. Крім цих двох існує на терені Чікаґо ще три інші 8-ми клясові суботні школи, а це Батьківського комітету при кат. парафії св. осафата (дир. Ірина Дмитренко) і дві школи під опікою СУМА на середньому півдні при парафії св. Богородиці (дир. Ф. Дахнівська), та в Палатайні. Всі ці названі вище школи за вийнятком православної належать до системи шкіл Шкільної Ради УККА. Окреме місце займає цілоденна школа при катедрі української кат. церкви о. Миколая (директор — сестра Дарія А. Рошко, ЧСВВ) — понад 500 учнів і школа при євангельсько-баптистському Об'єднанні, яку очолює пастор І. Поліщук.

Українське Чікаґо має ще дві, вищого академічного типу школи, а це Український Педагогічний Інститут і філію Українського Кат. Університету.

Перша з них, що під назвою Педагогічних Курсів почала своє існування ще в 1963 р. (дир. М. Семчишин) підготовляє кандидатів на учителів українознавчих шкіл. У програмі цих курсів, крім українознавчих предметів і педагогічних дисциплін (з обов'язковою педагогічною практикою), є теж виклади присвячені проблемам сучасної України і справам етнічности і етнічного виховання. У минулому академічному році на ці курси вчащало 13 студентів, а 13-го червня ц.р. вони одержали свідоцтва закінчення першого року (дворічного курсу). У філії УКУніверситету яку очолює о. д-р І. Телявський крім загально-доступних викладів з літургіки, а теж української мови та літератури, а у квітні і травні відбувся там цикл викладів присвячених питанням економіки і кооперації. Викладачами були спеціяльно запрошені професори цих дисциплін з позамісцевих американських університетів, а спонзорували їх дві наші установи — а це кред. кооператива „Самопоміч" і Щадничо-позичкова каса „Певність".

На закінчення цього інформативного огляду треба згадати, що започатковані тому три роки на Іллинойському університеті в Чікаґо виклади з української літератури і культури (по-англійськи) проходять з добрим успіхом і проф. Богдан Рубчак зумів зацікавити своїми викладами доволі гарне число студентів.

Останнім досягненням української спільноти в ділянці шкільництва на терені нашого міста треба вважати дуже успішну акцію Комітету Сприяння Українознавчим Студіям в Іллиной (голова інж. Дм. Григорчук). Цей комітет крім встановлення українських студій на Іллинойському університеті, став разом з репрезентантами етнічного шкільництва жидів, литовців і греків співпартнером тзв. консорціюм, що його завданням увести до програми навчання в публічних школах стейту відповідно опрацьованих матеріялів — про історію, культуру, традиції даної етн. групи. Консорціюм дістало від федерального уряду на цю ціль відповідні фонди, а фінансовим уповноваженим для адміністрування цими фондами стало наше Т-во „Самопоміч". Треба сподіватись що уже в найближчих кількох тижнях обраний представниками консорціюм координатор розпічне в цьому напрямі відповідну акцію.

(М. С.)

ЧИ ВАША ДИТИНА ХОДИТЬ ДО УКРАЇНСЬКОЇ СВІТЛИЧКИ? ЗВЕРНІТЬСЯ У ЦІЙ СПРАВІ ДО ВИХОВНОЇ РЕФЕРЕНТКИ ВІДДІЛУ СУА, ЩО Є У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТІ.

Увага! Увага!

СТУДЕНТИ

Небувала досі нагода одержати безплатний побут впродовж кінця тижня (субота і неділя) на чудовій оселі Українського Народного Союзу

„СОЮЗІВКА"

ТРЕБА бути у віці між 16 і 23 роками життя.
ТРЕБА забезпечитися в УНСоюзі на протязі літніх місяців (липень, серпень, вересень) грамотою життьового забезпечення на суму щонайменше $3,000.
ТРЕБА згори заплатити однорічну вкладку.
ДОРОГИЙ СТУДЕНТЕ! НЕ ПРОГАЙНУЙ ДОБРОЇ НАГОДИ ЗАБЕЗПЕЧИТИСЯ В УНСОЮЗІ ТА ОТРИМАТИ ЗА ЦЕ БЕЗПЛАТНИЙ ВІКЕНД НА „СОЮЗІВЦІ", ДЕ МАТИМЕШ НАГОДУ ЗУСТРІТИ ДЕСЯТКИ МОЛОДИХ ТОВАРИШІВ І ЗАКЛЮЧИТИ З НИМИ ДРУЖБУ!

Український Народний Союз
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07303
Tel.: (201) 451-2200, N.Y. Line (212) 227-5250-1

Українські Студенти
СТАНЬТЕ НА ЧАС ВАКАЦІЙ
ОРГАНІЗАТОРАМИ Українського Народного Союзу
що запевнить Вам заробіток для продовжування дальших студій. Якщо Ви не є обізнані з життєвим забезпеченням УНСоюзу, ми Вас вишколимо. Зголошуйтеся листовно або телефонічно:
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303
Tel. N.J. (201) 451-2200 N.Y. (212) 227-5250-1

ТАРЗАН, Ч. 7335. АЛЯРМ

Капітане Більський! Гелікоптер вертається назад... Ми вчепимося линви!... Але навіть переляканий дикун раптом зрозумів плян Тарзана... ...І тоді „відважно" вибігає з хатини і подає алярм!